

# Henkilöstökyselyn tulokset

Tässä yhteenvedossa käydään läpi Äänekosken kaupunkikonsernin henkilöstölle suunnatun ympäristöasennekyselyn tuloksia ja tärkeimpiä havaintoja. Tuloksien analysoimisessa auttoi Jyväskylän yliopiston Corporate Environmental Management maisteriohjelman opiskelijaryhmä. Ryhmä teki analysoinnin osana kurssityötään. Opiskelijat analysoivat vastaukset omaan raporttiinsa. Raportti on englanninkielinen ja tässä yhteenvedossa viitataan suoraan edellä mainittuun, mutta lisäksi se sisältää Hankkeen omia tulkintoja ja päätelmiä. Kyselyn kaikki kysymykset sekä vastaukset ovat saatavilla elinvoimayksikön palvelimella ja niistä saa lisätietoa Hankkeen projektipäälliköltä Sirpa Kortelaiselta.

Kysely toteutettiin internetkyselynä syksyllä 2019 Äänekosken kaupungin työntekijöiden ja kaupungin tytäryhtiöiden työntekijöiden keskuudessa. Kysely oli osa hankkeen alkukartoitusta ja sen tarkoituksena oli kerätä tietoa henkilöstön ympäristöasenteista ja kaupungin nykyisistä ympäristötoimista, sekä kerätä työntekijöiden ideoita ympäristötoiminnan parantamiseksi. Alkukartoitusta tehtiin myös haastatteluilla ja Keski-Suomen liiton pitämässä työpajassa.

Kyselyssä keskityttiin neljään alueeseen: jätehuoltoon, energian säästämiseen, liikkumiseen ja vaikuttamiseen. Kyselyyn vastasi 281 ihmistä, mikä on 21,6 % kaupungin noin 1300 työntekijästä. 12 vastaajaa lopetti kyselyn keskeneräisenä.

Kyselyn kysymykset olivat arviointiasteikollisia kysymyksiä 1 – 5 ja avoimia kysymyksiä. Toimialojen vastaukset arviointiasteikollisissa kysymyksissä ovat keskenään samansuuntaisia. Avoimessa kysymyksessä, jossa kysyttiin ideoita oman työn ja työyhteisön kehittämiseksi ympäristöystävällisempään suuntaan on myös yhtäläisyyksiä, mikä viittaa siihen, että tietyt asiat ovat ihmisillä mielenpäällä ja kehittämistä näissä teemoissa toivotaan. Vastauksissa olikin hyviä ideoita oman työn luonteeseen ja työpisteeseen liittyen, mutta myös kaupungin mittakaavan käsittäviä ideoita. Muutama näistä on poimittu tähänkin yhteenvedoon.

## Jätehuolto

Kyselystä ilmeni, että jätehuoltoa pidetään hyvin tärkeänä teemana kaikilla toimialoilla. Suuri osa, 97% työntekijöistä kertoivat yleensä kierrättävänsä jätteensä. Näyttäisi siltä, että suurin osa tavanomaisesti syntyvästä jätteestä on mahdollista kierrättää nykyisinkin, mutta muovin kierrättäminen koetaan hyvin ongelmalliseksi, joskin tärkeäksi. Muovijätettä syntyy päivittäin yli 60% vastaajista, mutta mahdollisuutta sen kierrättämiseen ei kyselyn mukaan juurikaan ole. Avoimessa kysymyksessä kierrättämisen järjestämisestä esiin nousi joidenkin henkilöiden oma aktiivisuus. Muovia kerättiin työpaikalla ja se kuljetettiin omatoimisesti johonkin alueen muovinkeräyspisteistä.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vihreä  
Uusiutuva Äänekoski



KESKI-SUOMEN LIITTO  
Regional Council of Central Finland

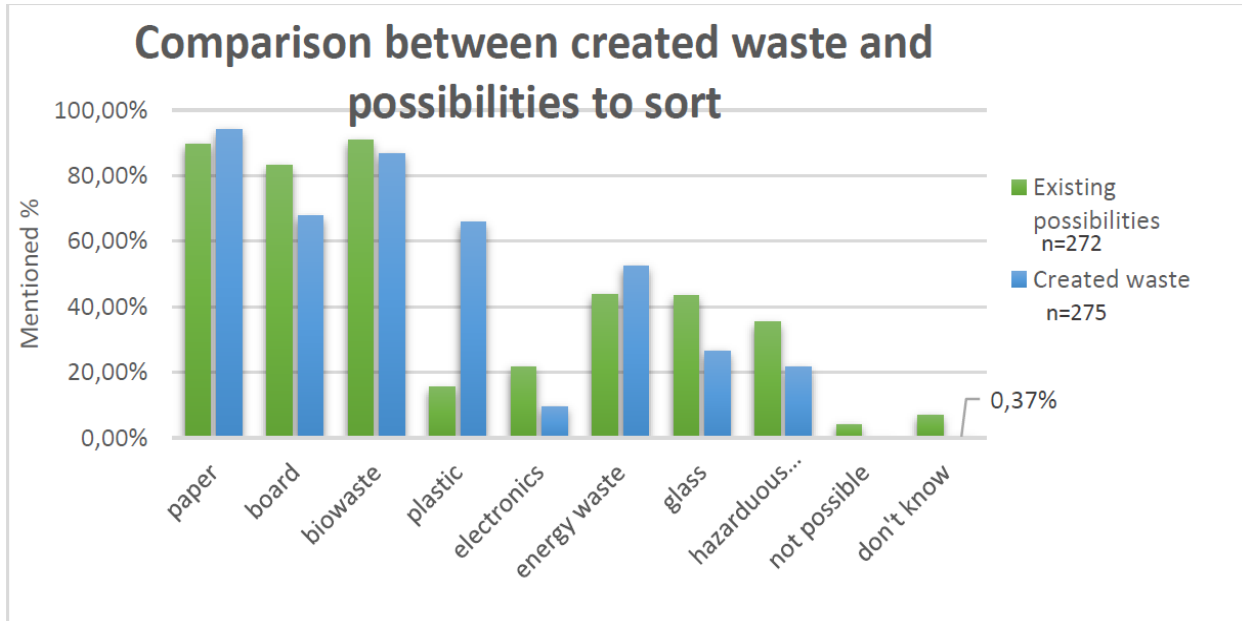
ÄÄNEKOSKI

Vipuvoimaa  
EU:lta  
2014–2020



Euroopan unioni  
Euroopan aluekehitysrahasto  
Euroopan sosiaalirahasto

Avoimissa vastauksissa jätehuollon parantamiseksi ehdotettiin kierrätysastioiden lisäämistä ja selkeyttämistä. Tämän lisäksi astioille on myös huolehdittava tyhjennys ja kuljetus kierrätys- / jäteasemalle, joka tällä hetkellä puuttuu tiettyjen jätelajien, kuten muovin kohdalla kokonaan. Samalla on tärkeää tarkastaa harvemmin syntyvän jätteen kierrätysmahdollisuudet. Tällaisia jätteitä ovat esimerkiksi vaarallinen jäte ja sähkö ja elektroniikkalaiteromu (SER). Uusista kierrätyspisteistä työpaikoilla täytyy myös informoida selkeästi. Kierrätyksen parantamista kaupungin työpisteissä täytyy tehdä yhteistyössä kiinteistöhuollon sekä jätehuollon kanssa.



Kuva 1 vertailu syntyvän jätteen ja kierrättämismahdollisuuksien välillä. Vihreä palkki= nykyiset mahdollisuudet kierrättää; sininen palkki= työpäivän aikana syntyvän jätteen lajit.

## Energia

Energian kulutuksen kohdalla haluttiin kartoittaa, miten kaupungin työntekijät ovat tietoisia energian säästämisen mahdollisuuksista omassa toiminnassaan ja toisaalta heidän jokapäiväisistä tavoistaan. Suurin osa, 267 vastaajaa 285 vastaajasta. Vain seitsemän vastaajaa ei käytä tietokonetta työssään. 11 henkilöä ei vastannut kysymykseen. Tästä herää kysymys, onko kysely tavoittanut työntekijöitä, joilla ei ole tietokonetta käytettävissään työssään.

Kuva 2 kertoo, että tietokoneita ei aina sammuteta työpäivän päätteeksi. (siniset palkit) Näin näyttää olevan selkeimmin perusturvan työntekijöiden ja tytäryhtiöiden työntekijöiden keskuudessa. Tämä on jokseenkin yllättävää, sillä energian säästämisen suhteen teko on hyvin pieni, mutta tehokas ja aiheesta on ollut paljon julkista keskustelua jo vuosia. Yliopiston opiskelijat miettivät, voisiko syynä olla sisään kirjautumisongelmat, sillä ilmiö on niin jakautunut. Asia täytyy tarkistaa. Jos selvää ”teknistä” syytä ei löydy, kyse saattaa olla työpisteiden kulttuurista, jolloin tilannetta voidaan parantaa informaation jakamisella ja asiasta muistuttamisella.

Kaksipuoleinen tulostaminen oli myös harvemmin tapana tytäryhtiöissä sekä perusturvalla, mutta myös teknisellä toimialalla. Kaksipuoleisten tulosteiden ottaminen näyttäisi olevan energian ja materiaalin säästämisen tavoista harvinaisinta kaikilla toimialoilla. Avoimissa kysymyksissä kävi ilmi, että asia koettiin tärkeäksi ja ongelman ratkaisemiseksi ehdotettiin kopiokoneiden säätämistä siten, että kaksipuoleinen tulostaminen olisi oletusarvoissa.

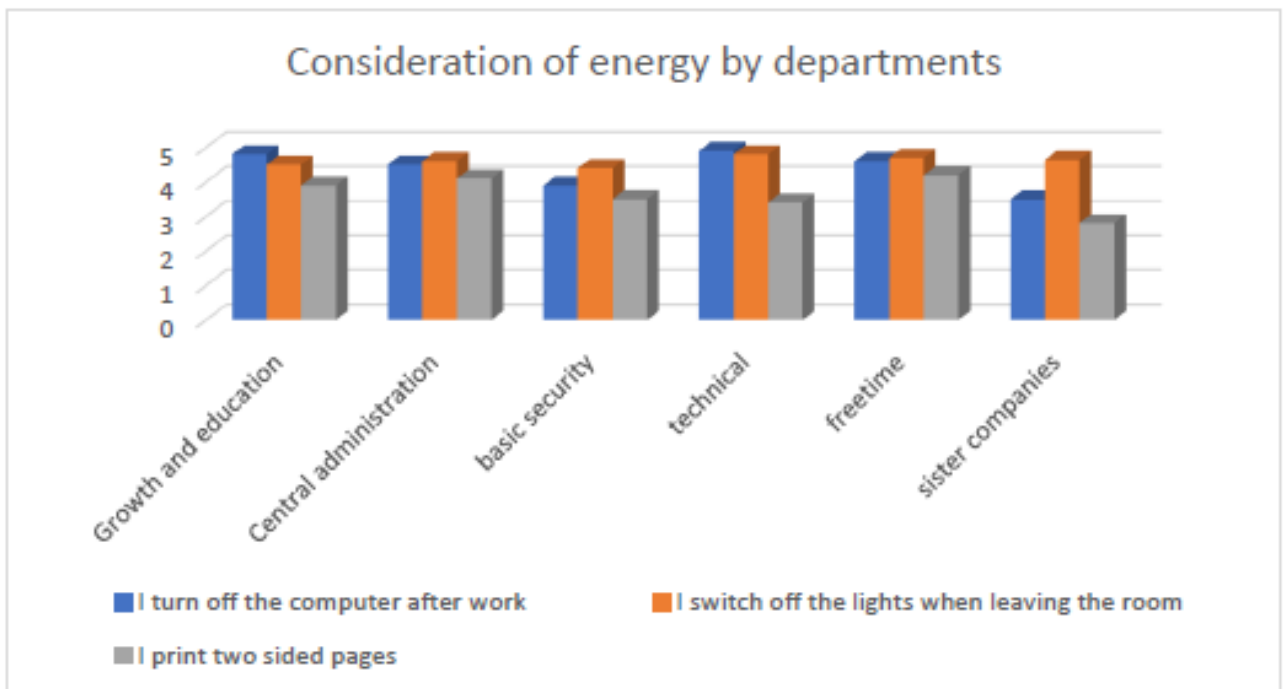
Valojen sammuttaminen sen sijaan näyttäisi kyselyyn vastanneiden kesken olevan tavallisempaa ja se oli arvioitu kaikilla toimialoilla yli 4 asteikolla 1 – 5, jossa 1= ei koskaan ja 5= aina.

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa  
EU:lta  
2014–2020



Euroopan unioni  
Euroopan aluekehitysrahasto  
Euroopan sosiaalirahasto

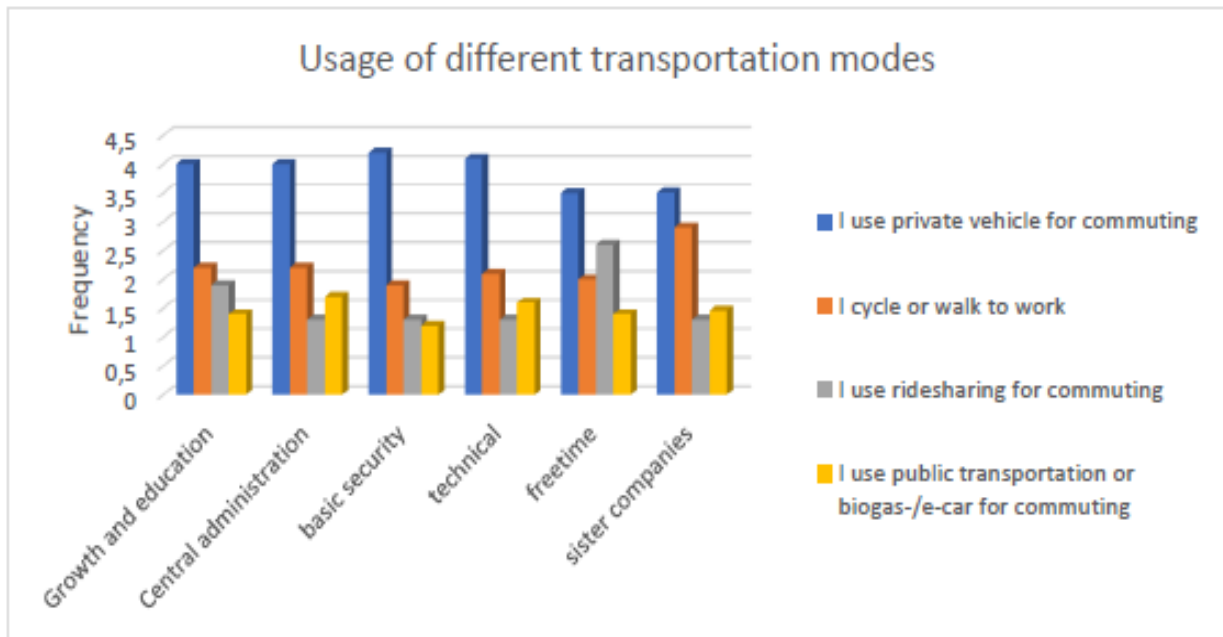


Kuva 2 Energian säästämisen käytäntö toimialoittain. Sininen palkki= Sammutan tietokoneen ja näytön työpäivän päätteeksi; oranssi palkki= Sammutan valot tyhjäksi jäävästä tilasta lähdettyäni; harmaa palkki= tulostan kaksipuoleisia tulosteita.

### Liikkuminen

Liikenne on Äänekosken kaupungin suurin kasvihuonekaasupäästöjen lähde ja kyselyllä haluttiin kartoitettua myös Äänekosken kaupungin työntekijöiden liikkumista eri liikennevälineillä asteikolla 1 -5, jossa 1 = en koskaan ja 5 = aina. Kuvassa 3 on esitetty toimialoittain liikkumisen tapojen yleisyys vastaajien kesken. Selvästi suurin osa vastaajista käyttää työmatkoihin omaa autoa. Tytäryhtiöissä pyöräily / kävely töihin on yleisempää kuin

muilla toimialoilla. Vapaa-ajan toimialalla vastaajat kulkivat muihin toimialoihin nähden enemmän kimpakyydillä.

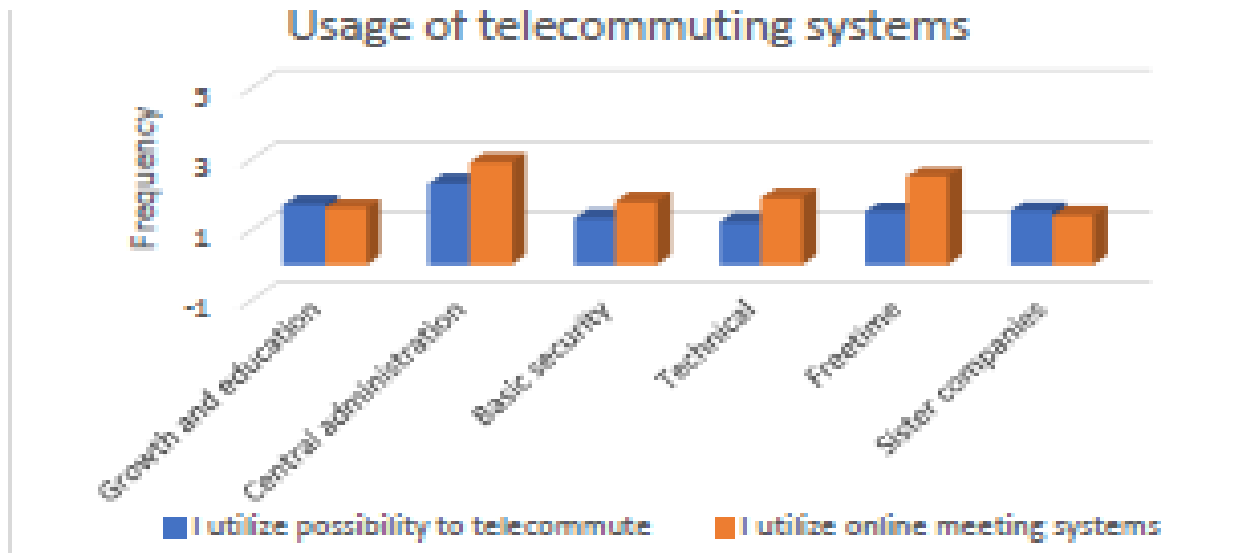


Kuva 3 Eri liikennevälineiden käyttäminen työmatkoilla. Sininen palkki= kuljen työmatkani omalla autolla/ moottoripyörällä / mopolla / skootterilla; Oranssi palkki= Kuljen työmatkani kävellen / pyörällä; harmaa palkki= Kuljen kimpakyydillä; keltainen palkki= kuljen julkisilla kulkuneuvoilla / biokaasuautolla / sähköautolla

Noin 43% vastaajista käyttäisi työsuhdepolkupyörää vähentämään päivittäisiä lyhyehköjä työmatkoja. Vastauksia arvioidessa täytyy ottaa huomioon erilaiset työtehtävät ja niissä tarvittavat mahdolliset välineet. Joihinkin työtehtäviin tarvitaan myös autoa. Avoimissa vastauksissa otettiin kantaa myös liikkumiseen ja useat vastaajat toivoivat työsuhdepolkupyörää tai työasiamatkoihin tarkoitettua polku- / sähköpyörää sekä ekologista työasiamatka-autoa. Työasiamatkoihin tarkoitettuja sähköpyöriä tullaankin kokeilemaan syksyllä 2020. Kokeilu tehdään ensin pienimuotoisesti parilla eri työpaikalla. Sähköautojen hankinta tulisi myös ottaa huomioon liikkumisen suunnittelussa, että kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteisiin päästään. Äänekosken Kiinteistöhoito Oy, joka on Äänekosken kaupungin tytäryhtiö, on ottanut käyttöönsä sähköllä kulkevan pakettiauton syksyllä 2019 ja he ovat linjanneetkin hankkivansa ekologiset kulkuvälineet kaluston uusimistarpeen myötä.

Liikkumisen osiossa kartoitettiin myös etätömahdollisuutta, sekä mahdollisuutta käyttää sähköisiä kokousjärjestelmiä ja niiden käytön yleisyyttä (kuva 4.). Iso osa Äänekosken työntekijöistä kulkee töihin eri paikkakunnalta, usein Jyväskylän suunnalta. Etätö mahdollistaa liikenteen aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen. Sähköisten

kokousjärjestelmien käyttö on ollut kyselyn ajankohtana hyvin alhaista. Etätyömahdollisuutta on käytetty hyvin vähän tai sitä ei ole ollut. Avoimissa vastauksissa monet työntekijät vastasivat etätyön olevan mahdotonta ja, että siihen on suhtauduttu hieman epäillen. Nämä kaksi asiaa ovat erillisiä syitä ja työn luonteesta riippuvaisia, mutta myös työpaikan kulttuurista riippuvaisia, eli siitä, miten työpaikalla asennoidutaan etätyöhön.



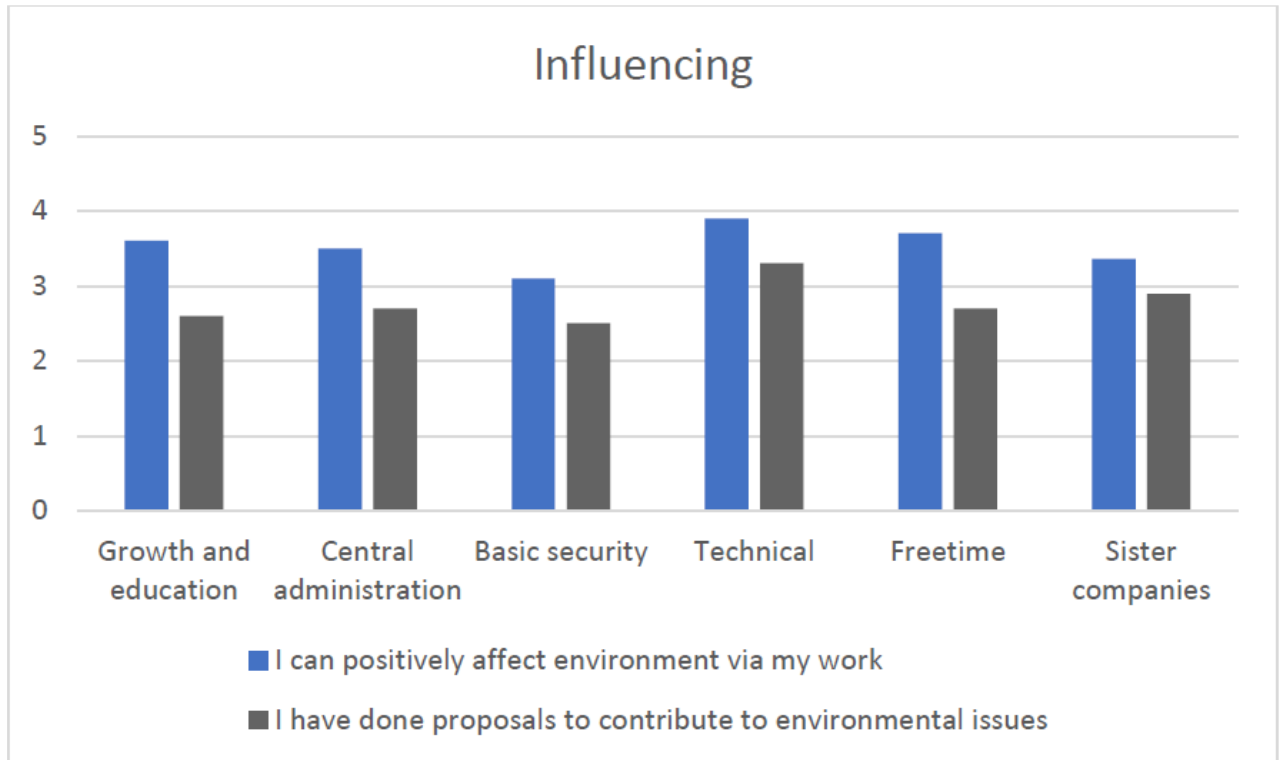
Kuva 4 Sähköisten kokousjärjestelmien ja etätyön yleisyysoimialoitain. Sininen palkki= hyödynnän etätyömahdollisuutta; oranssi palkki= Hyödynnän sähköisiä kokousjärjestelmiä.

Kevään 2020 korona epidemia on vaikuttanut etätyön tekemiseen ja sähköisten kokousjärjestelmien käyttöön ratkaisevasti. Kyselyn tulokset antavat kuitenkin osiittaa siihen, että niin etätyön tekemisen kuin myös sähköisten kokousjärjestelmien käyttämisessä on Äänekosken kaupungilla kehittämisen varaa.

### Vaikuttaminen

Vaikuttamisosiossa haluttiin kartoittaa, miten kaupungin työntekijät kokevat voivansa vaikuttaa ympäristön tilaan työtehtäviensä kautta ja toisaalta ovatko he tehneet ehdotuksia ympäristö- ja ilmastoasioiden edistämiseksi sekä valmiutta kehittää omia toimintatapoja energian ja jätteen määrän vähentämiseksi. Kuva 5 esittää yleisyyden vaikutusmahdollisuuksien kokemisen ja ehdotusten yleisyyden välillä. Kyselyssä kysyttiin kokevatko vastaajat pystyvänsä vaikuttamaan ympäristön tilaan työtehtäviensä kautta positiivisesti asteikolla 1 – 5, jossa 1 = erimieltä ja 5 samaa mieltä. Vastaajat myös vastasivat väitteeseen ”Olen tehnyt työpaikallani ehdotuksia ympäristö- / ilmastoasioiden edistämiseksi

asteikolla 1 – 5, jossa 1 = eri mieltä ja 5 = samaa mieltä.



*Kuva 5 vaikuttaminen. vertailut toimialoittain kokeeko vastaaja voivansa vaikuttaa työnsä kautta ympäristöasioihin ja onko vastaaja tehnyt ehdotuksia ympäristö- ja ilmasto asioiden edistämiseksi. Sininen palkki = Pystyn vaikuttamaan ympäristön tilaan työtehtävieni kautta positiivisesti; harmaa palkki= Olen tehnyt työpaikallani ehdotuksia ympäristö- / ilmastoasioiden edistämiseksi*

Voidaan tulkita, että vastaajat kokivat voivansa vaikuttaa, mutta ehdotuksia oli tehty vähemmän. Teknisellä toimialalla työskentelevät olivat ainoita, joiden voidaan katsoa olevan samaa mieltä molemmista väittämistä. Perusturvan työntekijöillä molemmissa väittämässä oltiin eri mieltä. Kyselyllä ei selvitetty, miksi ihmiset ovat tehneet, tai eivät ole tehneet ehdotuksia ympäristö- ja ilmastoasioiden edistämiseksi, mutta vastauksista päätellen, heitä voisi rohkaista asiassa.

Syksyllä 2020 aloitetaan kaupungin ekotukihenkilötoiminta. Kyselyssä kysyttiin olisiko valmis toimimaan ekotukihenkilönä ja kiinnostuneista vastaajista kootaan syksyllä 2020 ekotukihenkilöverkosto. Verkoston luominen ja toiminnan aloittaminen voisi parantaa henkilöstön vaikuttamisen mahdollisuuksia. Verkostolla on myös tarkoitus edistää tulevan ilmastotiekartan toimien toimeenpanoa ja työntekijöiden asian omaksi kokemista. Ekotukiverkostoista on hyviä kokemuksia eri kaupungeissa. On todettu, että kyky

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa  
EU:lta  
2014–2020



Euroopan unioni  
Euroopan aluekehitysrahasto  
Euroopan sosiaalirahasto

vaikuttaa omaan työhön ja osallistuminen voi parantaa kokemusta työn motivaatiosta. Myös organisaation vastuullisuuden on todettu nostavan motivaatiota. Tämän vuoksi vaikuttaminen on tärkeä osa organisaation kestävästä kehityksestä ja ilmasto- / ympäristöohjelmien toteutumisesta.

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa  
EU:lta  
2014–2020



Euroopan unioni  
Euroopan aluekehitysrahasto  
Euroopan sosiaalirahasto